

WALDEMAR KOWALSKI

(przygotowanie i opracowanie)

PIŃCZOWSKI SPIS KONWERTYTÓW XVII—XIX WIEKU

Z zagadnień istotnych dla gruntownego poznania stosunków wyznaniowych w Rzeczypospolitej szlacheckiej stale aktualny jest brak systematycznych badań nad konwersjami na katolicyzm. Badania te winny przybliżyć nam praktyczną realizację działań kontrreformacyjnych oraz chrystianizację mahometan i Żydów¹. Masowe i rozproszone informacje źródłowe — w tym liczne wzmianki w opracowaniach z historii Kościoła katolickiego, kościołów reformowanych, przyczynkach do dziejów lokalnych — nie ułatwiają wspomnianych studiów. Wydaje się, iż na ich obecnym etapie niezbędna jest kwerenda w archiwach diecezjalnych i klasztornych, która wykaże stan zachowania spisów konwertytów. Spisy takie prowadziły poszczególne domy zakonów franciszkańskich i nie tylko te². Dokumentacja ta nie w pełni ujawnia przyczyny i mechanizmy nawróceń. Daje jednak orientację w zasięgu oddziały-

¹ Ostatnio A. K. Banach, *Konwersje protestantów na katolicyzm w Koronie w latach 1560—1600*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” (dalej ZN UJ) DCCXIV, Prace Historyczne, z. 77, 1985, pod red. S. Cynarskiego, s. 21—35; J. Flaga, *Działalność duszpasterska zakonów w drugiej połowie XVIII w. 1767—1772*, Lublin 1986, s. 231—252, gdzie głównie o jezuitach oraz J. Goldberg, *Żydowscy konwertyci w społeczeństwie staropolskim*, (w:) *Spółeczeństwo staropolskie*, t. 4, pod red. A. Izdorczyk, A. Wyczańskiego, Warszawa 1986, s. 195—247.

² Zob. *Klasztory bernardyńskie w Polsce w jej granicach historycznych*, pr. zb. pod red. H. E. Wyczańskiego, Kalwaria Zebrzydowska 1985 s. 627. Odstąpienia od herezji notowano również w kronikach klasztornych; por. J. Flaga, *op. cit.*, s. 240 przypis 16; J. Pasiecznik, *Działalność klasztoru Franciszkanów-Reformatów w Krakowie 1625—1978*, Kraków 1980 s. 103—107; Tenże, *Kościół i klasztor Franciszkanów-Reformatów w Bieczu*, Kraków 1984, s. 209—221. Reformaci w Solcu n. Wisłą chrzczonych przez siebie Żydów zapisywali w zwykłej liber baptizatorum; Archiwum parafialne w Solcu, [Księga chrztów 1757—1782] b, karty tyt., b. sygn., passim. Źródło powyższe po raz kolejny dowodzi, iż choć bez szans na rychłą realizację, to zasadny jest postulat przebadania pod tym kątem zachowanych metryk. Trudno jednocześnie zgodzić się z J. Goldbergiem, *dz. cyt.*, s. 199, iż przyjmowanie religii chrześcijańskiej przez Żydów „to stosunkowo rzadkie przypadki”. Zob. również przypis 11 tegoż wstępu.

wania klasztorów, pochodzeniu geograficznym i społecznym „heretyków”, ukazuje ilość przechodzących do Kościoła rzymskiego w poszczególnych latach. Z tych m.in. względów wydaje się celowe opublikowanie wykazu zatytułowanego *Catalogus conversorum haereticorum ad fidem Romanam et in nostra ecclesia Pinczoviensi ad BMV absolutorum*. Został on sporządzony przez tamtejszych franciszkanów-reformatów i obejmuje absolucje od herezji oraz chrzty udzielane w latach 1684—1806, 1841, 1843. Spis ten obecnie przechowywany jest w Archiwum Diecezjalnym w Kielcach, w zespole akt parafialnych, pod sygnaturą II PP-VII/15. Po raz pierwszy ogłosił go drukiem w tłumaczeniu na j. polski ks. Jan Wiśniewski³. Edycja jego zawiera jednak znaczną liczbę błędów, wynikających ze złego tłumaczenia, złych odczytów i opuszczeń. Szerzej wykorzystał je jedynie Jakub Goldberg w powołanej wyżej pracy. Oryginał, który stanowi podstawę obecnego wydania, znany był wyłącznie J. Wiśniewskiemu.

Publikowane tu źródło poświadcza rekatolizacyjną działalność franciszkanów ściślejszej obserwacji od ich ponownego i stałego już osiedlenia się w tym mieście⁴. Objęli oni kościół p.w. Nawiedzenia NMP na Mirowie, osadzie lokowanej w 1592 r. na wschodnich obrzeżach Pińczowa⁵. Magnacka rezydencja Myszkowskich stanowiła od 1601 r. centrum ordynacji. W 1727 r. odziedziczyli ją Wielopolscy. Podstawę rozwoju gospodarczego miasta stanowiła wymiana handlowa. Istotną rolę odgrywali w niej Żydzi. W siedemdziesiątych latach XVII w. był Pińczów najludniejszym miastem powiatu wiślickiego, bowiem liczbą podatników przewyższał nieco stolicę województwa — Sandomierz. Sto lat później omawiany ośrodek to jedno z największych miast w Małopolsce zachodniej i jedno z największych skupisk ludności żydowskiej⁶. Znaczącą inwestycją kulturalną w interesującym nas okresie była ufundo-

³ J. Wiśniewski, *Historyczny opis kościołów, miast, zabytków i pamiątek w Pińczowskim, Skalbmierskim i Wiślickim, Mariówka 1927*, s. 289—296.

⁴ Klasztor erygowano w 1683 r. Należał on do małopolskiej prowincji zakonu; Tamże, s. 275—277; Schematyzm prowincji Matki Bożej Anielskiej OO. Franciszkanów-Reformatów w Polsce 1971, Kraków 1971 s. 106—107; G. Wiśniewski, *Franciszkanie-reformaci między pierwszym a trzecim rozbiorem Polski (1772—1795)*, (w:) *Zakony św. Franciszka w Polsce w latach 1772—1970*, cz. 3. *Zakon Braci Mniejszych — Franciszkanów*, pr. zb. pod red. J. R. Bara, Warszawa 1978 s. 135—136. O pobycie reformatów w Pińczowie w latach 1608—1610 zob. A. H. Błażkiewicz, *Powstanie małopolskiej prowincji reformatów (1587—1639)*, „*Nasza Przeszłość*” (dalej NP), t. 14: 1961 s. 92—100.

⁵ J. M. Małecki, *Zarys dziejów Pińczowa do końca XVIII w.*, (w:) *Pińczów i jego szkoły w dziejach*, pod red. J. Wyrozumskiego, ZN UJ DXII, z. 62, 1979 s. 23 i n.; J. Wiśniewski, dz. cyt., s. 278.

wana w 1701 r. kolonia akademicka⁷. Informacje te nie są objęte dla przybliżenia okoliczności powstawania prezentowanego źródła. Sugeruje ono, że kontakty Pińczowa z innymi regionami — ważne dla gospodarczego rozwoju miasta w XVI—1 poł. XVII w., a możliwe dzięki szlakowi handlowemu łączącemu Kraków z Mazowszem i Wielkopolską — istniały i w następnych dziesięcioleciach.

Przylączenie do Kościoła pozostających poza jego organizacją odgrywało istotną rolę w działalności duszpasterskiej franciszkanów-reformatów. Zadania takie powierzano zakonnikom najlepiej do tego przygotowanym tj. kaznodziejom, lektorom teologii i filozofii, a wykształcenie formalne uzupełniało często osobiste doświadczenie⁸. Tak było także w Pińczowie, skąd ojcowie, wykorzystując nadane im uprawnienia, docierali do pobliskich parafii. Sporadycznie tylko wykraczali poza granice prepozytury wiślickiej⁹.

Rekatolizacyjna misja pińczowskich reformatów podjęta została w okresie upadku małopolskiego protestantyzmu¹⁰. Na 100 osób, które w latach 1684—1806 zostały nawrócone przy udziale wspomnianych zakonników, 41 to byli wyznawcy luteranizmu, 23 —

⁶ Z. Guldón, *Ludność żydowska w miastach województwa sandomierskiego w II połowie XVII w.*, „*Biuletyn Żydowskiego Instytutu Historycznego*” 1982 nr 3—4 s. 24—28; Z. Guldón, J. Wijaczka, *Ludność Pińczowa w XVI—XVIII wieku*, (w:) *Ludność żydowska w regionie świętokrzyskim*, Kielce 1989 s. 39—67; J. Małecki, dz. cyt., passim.

⁷ L. Hajdukiewicz, *Szkoły pińczowskie w latach 1586—1914*, (w:) *Pińczów...*, s. 104—115.

⁸ Zob. A. H. Błażkiewicz, dz. cyt., s. 113—116; J. Pasiecznik, *Działalność...*, s. 16, 103—105; Tenże, *Kościół...*, s. 214—215; J. Kracik, *Raków katolicki*, „*Odrodzenie i Reformacja w Polsce*” (dalej OiRwP), t. 30: 1985 s. 100. O katechizacji i kaznodziejstwie szerzej J. Tazbir, *Rola żywego słowa w polskiej propagandzie wyznaniowej*, (w:) tegoż, *Szlaki kultury polskiej*, Warszawa 1986 s. 133—147; por. A. J. Zakrzewski, *Idee Oświecenia w kazaniach polskich*, Częstochowa 1986 s. 9, 16, 95—96; J. Kracik, *Katolicka indoktrynacja doby saskiej w parafiach zachodniej Małopolski*, „*Roczniki Teologiczno-Kanoniczne*”, t. 20: 1973 z. 6 s. 13—26.

⁹ Zakonników posiadających prawo absolucji od herezji wymieniano corocznie w kronice konwentu; Archiwum Prowincji Franciszkanów-Reformatów w Krakowie (dalej APRK), Archivum Conventus Pinczoviensis, b. sygn., passim.

¹⁰ Zob. przede wszystkim J. Tazbir, *Walka z Braćmi Polskimi w dobie kontrreformacji*, OiRwP, t. 1, 1956, s. 165—207; S. Tworek, *Z zagadnień ruchu kalwińskiego w Małopolsce*, „*Rocznik Lubelski*” t. 10: 1967, s. 153—169; S. Salomonowicz, *O sytuacji prawnej protestantów w Polsce (XVI—XVIII w.)*, „*Czasopismo Prawno-Historyczne*” t. 26: 1974 z. 1 s. 159—173; J. Dworzaczekowa, *W sprawie sytuacji prawnej protestantów w Polsce*, Tamże, t. 28: 1976 z. 1 s. 117—122; M. Kosman, *Protestanci i kontrreformacja. Z dziejów tolerancji w Rzeczypospolitej XVI—XVIII wieku*, Wrocław 1978.

judaizmu¹¹, 17 — kalwinizmu, 9 — prawosławia. Nadto pozyskano po jednym przedstawicielu arianizmu i mahometanizmu, zaś pierwotna konfesja 8 nenkonwersów jest nieznana. Stan ten nie zaskakuje, zważywszy iż stosunkowo licznie reprezentowani są przybysze z terenów, na których luteranizm miał tradycyjnie mocną pozycję. Wanta odnotowania jest stosunkowo późna konwersja z arianizmu¹². Pochodzeniem społecznym i środowiskowym nawróceni w Pińczowie i okolicy nie różnią się od tych, którzy w latach 1660—1775 odstępowali od herezji u krakowskich reformatów¹³. Szlachta, odwiedzająca minorytów w Pińczowie, należała w większości co najwyżej do grupy średniozamożnych. Rzadziej odnotowywano przedstawicieli bogatej warstwy (Stefan Bidziński, Jerzy Ożarowski, Zygmunt Łubiński), czy też uboższych krewnych z bocznych linii rodów magnackich (Szembekowie, Dembińscy)¹⁴. Wagę konwersji dla Kościoła¹⁵ podkreślali także, uświetniając uroczystości swym przybyciem, oficjaliści dworscy i członkowie władz miasta. *Catalogus conversorum* poświadcza respektowanie w tym względzie litery prawa i zwyczaju. Sakramentem chrztu szafowali administrujący tamtejszą parafią paulini¹⁶ lub też dawali wymagane pozwolenie. Odnośnie do Żydów chrzest osób młodych a nawet bardzo młodych nie był niczym niezwykłym. Zwraca nato-

¹¹ J. Goldberg, *dz. cyt.*, s. 199 przypis 15, powołując omawiane tu źródło, wspomina o 2 Żydówkach i 18 Żydach, którzy przyjęli chrzest w parafii Pińczów w XVIII w. Liczba ta z pewnością była wyższa. Paulini, już bez udziału reformatów, ochrztili nadto od końca w. XVII do schyłku kolejnego stulecia co najmniej 10 starozakonnych; J. Wiśniewski, *dz. cyt.*, s. 267—271. Naturalne więc wydaje się „potępienie Talmudu” sprzed 1700 r., unikalne w sztuce tamtych czasów; M. Karpowicz, „Potępienie Herezji” na sklepieniu zakrystii kościoła Mariackiego w Krakowie, (w:) *Kultura polska a kultura europejska. Prace ofiarowane Januszowi Tazbirowi w sześćdziesiątą rocznicę urodzin*, Warszawa 1987 s. 222.

¹² Brak solidniejszych podstaw do łączenia owego „Lubienieckiego, starosty” z innymi przedstawicielami rodu. W sześćdziesiątych latach XVII w. kilku z nich przyjęło chrzest w Lublinie; S. Tworek, *Zbór lubelski i jego rola w ruchu ariańskim w Polsce w XVI—XVII wieku*, Lublin 1966 s. 173.

¹³ Por. J. Pasiecznik, *Działalność...*, s. 104.

¹⁴ Por. H. Litwin, *Magnateria polska 1454—1648. Kształtowanie się stanu*, „Przegląd Historyczny” t. 74: 1983 z. 3 s. 459, 465, 466; T. Zielińska, *Magnateria polska epoki saskiej*, Wrocław 1977 s. 119, 136, 153—155. Brak ciągle badań nad strukturą zamożności szlachty w województwach krakowskim i sandomierskim końca XVII—XVIII w.

¹⁵ Zob. P. Szczaniecki, *Nawrócenie Kwadrantyna*, (w:) *Tegoż, Służba Boża w dawnej Polsce. Studia o Mszy św.*, Seria druga, Poznań—Warszawa—Lublin 1966 s. 187.

¹⁶ J. H. Zbudniwewek, *Katalog domów i rezydencji polskiej prowincji paulinów*, NP t. 31: 1969 s. 215—216; zob. też W. Wójcik, „Prawa parafialne” według polskiego ustawodawstwa partykularnego do 1564 roku, (w:) *Tegoż, Ze studiów nad synodami polskimi*, Lublin 1982 s. 77—78.

miast uwagę udzielanie go w Pińczowie katechumenom tamże zamieszkałym¹⁷. Praktyka potwierdza przestrzeganie zasady niepowtarzania chrztu nawróconych z prawosławia, luteranizmu i kalwinizmu oraz obowiązek przyjmowania go przez arian¹⁸. Uzyskanie abszolucji od herezji, złożenie wyznania wiary uzupełniało przyjęcie komunii św. jako konsekwencją wyraźnego akceptowania nauki o prawdziwej, rzeczywistej i substancjalnej obecności Chrystusa pod postaciami eucharystycznymi¹⁹.

Liczba nawróconych, którzy skorzystali z posługi pińczowskich franciszkanów, jest nieco niższa niż świadcząca o analogicznych poczynaniach reformatów w Krakowie²⁰. W Pińczowie nieczęsto liczba konwersji przekraczała dwie rocznie. Przeważały lata „chude”, gęsto przedzielane nieraz wieloletnimi okresami przerw. Najwięcej nawróceń przypadło na lata 1720—1729 (19), 1733—1737 (10), 1741—1742 (5), 1750—1755 (19), 1760—1762 (5). Ich znikoma ilość w 1 poł. XIX w. mogła nie być bez związku ze sformalizowaniem i spłyceniem przepowiadania kościelnego²¹.

Do prowadzenia pińczowskiego katalogu przystąpiono najprawdopodobniej po 1 stycznia lub 21 lipca 1700 r. a z pewnością przed 5 maja 1701. Wszystkie poprzednie konwersje odnotowano bowiem tą samą ręką. W następnych latach wpisów dokonywali przede wszystkim przełożeni klasztoru, co od 1723 r. stwierdzano na ogół *expressis verbis*. Na wcześniejszą taką praktykę wskazują częste zmiany graficzne pisma i wzmianka z 1708 r. Po roku 1750 niekiedy swe czynności odnotowywali zakonnicy nie będący przełożonymi. Jak wynika z opisu niektórych wydarzeń, trafiały one do omawianej metryki nawet po upływie kilku miesięcy. M.in. występujące sporadycznie powtórzenia i opuszczenia sugerują, że, przynajmniej niekiedy, wprowadzano tu informacje z doraźnych, najpewniej luźnych zapisek. Wszystko to stawia pod znakiem zapytania kompletność wykazu. Jego pismo, oddające ogólniejsze przemiany w tym względzie, cechuje przewaga duktu kładzionego nad kursywnym. Pismo to jest więc na ogół dobrze czytelne i taki jest

¹⁷ Por. J. Goldberg, *dz. cyt.*, s. 195, 208—214; J. Flaga, *dz. cyt.*, s. 232, 244, 249; J. Pasiecznik, *Działalność...*, s. 105.

¹⁸ Por. *Klasztor bernardyński...*, s. 621; J. Kracik, *Raków...*, s. 98 przypis 14.

¹⁹ Z. Zalewski, *Komunia święta wiernych w Polsce w okresie reformy trydenckiej*, (w:) *Studia Liturgiczne*, pod red. J. J. Koppia, t. 5, Lublin 1988 s. 77, 120; por. J. Flaga, *dz. cyt.*, s. 251; M. Wajsbium, *Ex registro arianismi*, „Reformacja w Polsce” R. 9—10: 1937—9 s. 120—121.

²⁰ Zob. J. Flaga, *dz. cyt.*, s. 232—234. Reformaci w Pilicy w latach 1747—1796 nawrócili 31 osób; H. Błażkiewicz, *Dzieje parafii Pilica w okresie przedrozbiorowym*, NP t. 57: 1982 s. 196 na podstawie analogicznego spisu.

²¹ Zob. D. Olszewski, *Przemiany społeczno-religijne w Królestwie Polskim w pierwszej połowie XIX wieku*, Lublin 1984 s. 188—199.

też stan zachowania manuskryptu. Katalog obejmuje karty 2'r.—6r. nieoprawnego poszytu o wymiarach 20×32 cm zatytułowanego „Libri copulatorum, conversorum et sepultorum conventus Pinczoviensis”. Karty numerowane są współcześnie ołówkiem.

Przedstawiony niżej tekst przygotowano w oparciu o obowiązujące zasady wydawnicze. Nie modernizowano pisowni nazw osobowych i miejscowych. Ujednolicono stosowanie następujących skrótów: a. — annus, adm. — admodum, BMV — Beata Maria Virgo, con. — conventus, d. — domina, dominus, f. — famata, famatus, fr. — frater, g. — generosa, generosus, guar. — guardianus, h. — honesta, honestus, ill. — illustris, illustrissima, illustrissimus, m. — magnifica, magnificus, martyr, mp. — manu propria, n. — nobilis, p. — pater, pill. — perillustris, r. — reverendus, Ref. — Reformatus, s. — sancta, sanctus, sacer, sacra, sp. — spectabilis, ss. — sacratissima, sacratissimus, sacrosancta, santissima, sanctissimus, v. — venerabilis, venerandus.

Wykaz skrótów, które zastosowano w przypisach rzeczowych, polewując częściej wykorzystywane źródła i literaturę, przedstawia się następująco:

- ACP — Archiwum Conventus Pinczoviensis, APRK, rkps b. sygn.
- Biecz — J. Pasiecznik, *Kościół i klasztor Franciszkanów-Reformatów w Bieczu*, Kraków 1984.
- Boniecki — A. Boniecki, A. Reiski, *Herbarz polski*, t. 1—16, Warszawa 1899—1913.
- CIP — *Corpus Inscriptionum Poloniae*, t. 1. *Województwo kieleckie*, pod red. J. Szymańskiego, z. 1—3, Kielce 1975—1980.
- Estr. — K. Estreicher, S. Estreicher, *Bibliografia polska*, cz. 3, Kraków 1891—1939.
- Genealogia — *Genealogia*, opr. W. Dworzaczek, Warszawa 1959.
- Inwentarz — *Inwentarz Pińczowa z 1769 roku*, wyd. R. Guldona, Kielce 1974.
- Kleczewski — S. Kleczewski, *Kalendarz seraficzny*, Lwów 1760.
- Koralewicz — A. Koralewicz, *Additament do kronik Braci Mniejszych ś. Franciszka*, Warszawa 1722.
- KP — Kartoteka personalna, APRK.

- Kracik — J. Kracik, *Paulini XVI—XVII wieku w krakowskich i częstochowskich wykazach święceń*, (w:) *Studia Claromontana* t. 5, 1984.
- Kraków-działalność — J. Pasiecznik, *Działalność klasztoru Franciszkanów-Reformatów w Krakowie 1625—1978*, Kraków 1980.
- Kraków-kościół — J. Pasiecznik, *Kościół i klasztor Reformatów w Krakowie*, Kraków 1978.
- Krzepela — J. Krzepela, *Księga rozsiadania rodów ziemiańskich w dobie jagiellońskiej*, cz. 1. *Małopolska*. t. 1, Kraków 1915.
- Litak — S. Litak, *Struktura terytorialna Kościoła łacińskiego w Polsce w 1772 roku*, Lublin 1980.
- Miechowskie — J. Wiśniewski, *Dekanat miechowski*, Radom 1917.
- Mysłkowski — O. Mysłkowski, *Dalszy ciąg przydatku do kronik Braci Mniejszych*, [Warszawa] 1806.
- Niesiecki — K. Niesiecki, *Herbarz Polski*, t. 1—10, wyd. J. N. Bobrowicz, Lipsk 1839—1845.
- Pińczowskie — J. Wiśniewski, *Historyczny opis kościołów, miast, zabytków i pamiątek w Pińczowskiem, Skalbmierskiem i Wiślickiem*, Mariówka 1927.
- PSB — *Polski Słownik Biograficzny*, t. 1, Kraków 1935—.
- SGKP — *Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego*, pr. zb. pod red. F. Sulimierskiego, B. Chlebowskiego, W. Walewskiego, t. 1—15, Warszawa 1880—1900.
- Spis — *Spis ludności diecezji krakowskiej z r. 1787*, wyd. J. Kleczyński, „Archiwum Komisji Historycznej”, t. 7, 1894.
- Sroka — A. Sroka, *Sanktuarium maryjne Franciszkanów-Reformatów w Kazimierzu nad Wisłą*, Kraków 1984.
- Statuta — *Statuta nec non liber promotionum Philosophorum Ordinis in Universitate Studiorum Jagellonica ab anno 1402 ad an. 1849*, ed. J. Muczkowski, Cracoviae 1849.

- Stopnickie — J. Wiśniewski, *Historyczny opis kościołów, miast, zabytków i pamiątek w Stopnickiem*, Mariówka 1929.
- Uruski — S. Uruski, A. A. Kosiński, A. Włodarski, *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, t. 1—21, Warszawa 1904—1938.
- UWK — *Urzednicy województwa krakowskiego XVI—XVIII wieku*, opr. S. Cynarski, A. Falniowska-Gradowska, (w druku).
- Wiśniowski — E. Wiśniowski, *Prepozytura wiślicka do schyłku XVIII wieku. Materiały do struktury organizacyjnej*, Lublin 1976.
- Żychliński — T. Żychliński, *Złota księga szlachty polskiej*, t. 1—31, Poznań 1879—1908.

By nie mnożyć przypisów zrezygnowano z objaśnień „skądinąd nieznanymi” — tym bardziej, że kwereńdę ograniczono do niezbędnego minimum.

Dr Maria Garbaczowa dokonała korekty filologicznej, za co raz jeszcze uprzejmie dziękuję. Wyrazy wdzięczności winienem nadto O. Grzegorzowi Wiśniowskiemu za pomoc w korzystaniu z archiwaliów przechowywanych w klasztorze franciszkanów-reformatów w Krakowie oraz prof. dr hab. Alicji Falniowskiej-Gradowskiej za informacje o urzędnikach województwa krakowskiego.

Catalogus conversorum haereticorum ad fidem Romanam et in nostra ecclesia Pinczoviensi ad BMV absolutorum

[k. 2'r.]

A. D. 1684 m. ac gd. Lubieniecki, capitaneus, per nostros fratres dispositus et instructus in fidei rudimentis, baptizatus est, quia adhuc annum a die nativitatis suae in secta Ariana permansit.

Anno eodem ut supra n. Salomea Chechłowska Lutheranae heresis erroribus infecta, sed gratia Dei praeventa illos errores et dogma Lutheri in nostra ecclesia abiuravit ac condemnavit atque sic ab haeresi absoluta s. synaxi praevia sacramentali confessione refecta est.

A. D. 1685 praefatae n. Salomeae Chechłowska, quae anno praeterito S. Romanae Ecclesiae est reconciliata, hoc anno duae sorores

illius exemplo ad conversionem excitatae sunt et sic Lutheranismu damnantes et detestantes sunt absolutae et S. Romanae Ecclesiae aggregatae in nostra ecclesia.

Felix conversio n. Salomeae Chechłowska, quia anno 87 supra 1685 alias duas animas ad Deum suo exemplo convertit. Siquidem Andreas et Paulus fratres, praefatae d. Salomeae Chechłowska nepotes, haereticos errores abiurarunt ac condemnarunt atque professione fidei facti absoluti ab haeresi ad unionem s. matris Ecclesiae redierunt.

A. D. 1688 gd. Stephanus Rozycki¹, toto tempore vitae suae in erroribus Lutheranorum persistens, tandem gravi infirmitate Pińczoviae a Deo visitatus redit ad cor et in lecto decumbens, abiuravit Lutheri errores et perversam illius sactam cum omnibus dogmatibus condemnavit, a quibus est absolutus a mvp. Eustachio Linksza, praesidente pro tunc Miroviensis residentiae². Tandem post decem dies clapsos obdormivit in Domino omnibus sacramentis munitus ac in ecclesia nostra sepultus.

G. virgo Anna Bronikowska, Calviniana pravitate et labe a nativitate sua infecta ac in eodem educata³, divina aspirante gratia hanc in ecclesia nostra Pinczoviensi ad S. Mariam Virginem Visitantem in publica hominum multorum praesentia abiuravit et condemnavit. Absoluta est autem ab hac pestifera Calviniana haeresi praemissa professione fidei et praestito iuramento super articulis tenendis usque ad ultimum vitae terminum, quam tenentur et profitentur in S. Romana Ecclesia ab universis fidelibus per mvp. Antonium Chłopicium, conventus nostri Pinczoviensis pro tunc confessorium⁴, qui habuit licentiam apostolicam absolventi ab haeresi. Facta sunt autem haec omnia A. D. 1697 die 22 Januarii in festo ss. Vincentii et Anastasii mm.

Anno ut supra 1697 die 27 Decembris m. ac gd. Martianus Zieliński Lutheranis natus parentibus conversus est ad fidem Romanam et in ecclesia Chencinensi Patrum Conventualium in praesentia plurimorum patrum dicti conventus ac mm. dd. Bidzińsciorum⁵ nec non plurimorum aliorum nobilium facta fidei professio-

¹ Stefan Różycki być może h. Rola, znany Niesieckiemu, t. 8 s. 166—167 jako walczący w Prusach przeciw Szwedom.

² Eustachy Linksza wstąpił do zakonu 1671, zm. 1691 w Krakowie; KP.

³ Anna Bronikowska, prawdopodobnie c. kalwinisty Aleksandra h. Osek i Zofii Broniewskiej; Żychliński, t. 2 s. 35. Zob. też Tamże, s. 24, 31 oraz W. W. Wielądko, *Heraldyka*, t. 2, Warszawa 1794, s. 702.

⁴ Antoni Chłopic, gwardian w Bieczu 1705—1706, 1722—1723, w Krakowie 1725—1726 i ponownie w Bieczu 1728—1730; Biecz, s. 278; Kraków — działalność, s. 175.

⁵ Teresa i jej mąż Stefan Bidziński h. Janina, starosta checiński od 1665. Protaktor franciszkanów w Chęcinach i reformatów w Pińczowie.

ne et secundum morem Ecclesiae praestito iuramento ad unionem S. Romanae Ecclesiae receptus est ac ab haeresi Lutherana absolutus per mvp. Capistranum Jastrzembscium, pro tunc conventus Pinczoviensis vicarium⁶ etiam praemissa sacramentali confessione ss. communione refectus est.

A. D. 1700 die 1 Januarii gd. Theophila Gutterowa divina gratia aspira[n]te^a in nostra ecclesia Miroviensi abiuravit haeresim Calvinianam et professionem fidei ad altare divi Prosperii m. [in]^a capella in praesentia sui mariti et plurimorum nobilium pro solemnitate Circumcisionis Domini congregatorum p[ubli]ce^a fecit, a qua Calviniana haeresi est absoluta per mvp. Theodorum Czeyscium, vicarium conventus nostri [Pin]czoviensis^a, tum facta confessione caelesti nutrimento ss. Eucharistiae ab altare BMV relecta est.

Anno ut supra die 8 Aprilis in Coena Domini gd. Andreas Martinus Spinek, miles loricatae cohortis, Calvinianae sectae alumnus et discipulus, hac die Spiritus S. gratia illuminatus, praefatam sectam Calvini eiusque omnia perversa dogmata cum summa detestatione in ecclesia nostra in magno populi concursu abiuravit et tanquam perniciem animae suae condemnavit. Absolutus est autem ab illis edroribus et haereticis gravis opinionibus [k. 2^v.] praemissa fidei Romanae et articulis eius professione a mvp. Pancratio Drzewiecio, loci huius guardianiano et facta sacramentali coram eodem patre confessione sumpsit Eucharistiae ss. sacramentum.

Anno ut supra die 21 Julii honestus et laboriosus Gregorius Faber et eius uxor Anastasia, uterque de Valachia, ab ill. d. Stephano Bidzinski, palatino Sandomiriensi, sub tempus belli Turcici in Poloniam educti et in villa Saniecz⁷ incolatu donati, a nativitate sua ad diem hanc in erroribus schismaticis perstiterunt, tandem saepe ecclesiam Sancensem in diebus festis et dominicis visitantes, concionesque et missas ascultantes, multum sibi eorum animae in ritu Romano complacuerunt. Itaque adeunt rd. commendarium⁸ rogantes, ut vellet eos ad unionem S. Ecclesiae recipere. Sed quia facultatem non habuit reconciliandi schismaticos, missit ad nostrum conventum invitando patrem aliquem, qui illorum animabus[s] consuleret.

^a zniszczone Or.;

Wojewoda sandomierski od 1699 do 1704, w którym zm.; PSB t. 2 s. 20—22; CIP t. 1 z. 1 s. 71—72; Pińczowskie, s. 297. Chęciny m., adiec. gnieźnieńska, dek. małogoski, woj. sandomierskie; Litak, s. 150.

⁶ Kapistran Jastrzębski wstąpił do zakonu 1676, zm. 1729 w Lublinie; KP.

⁷ Szaniec w., dec. krakowska, dek. kijski, woj. sandomierskie, pow. wiślicki, par. w miejscu; Litak, s. 210, 504; Spis, s. 313.

⁸ Szymon Boduchowicz, komendant od 1686 do 1704, w którym zm.; Stopnickie, s. 279.

Mittitur igitur mvp. Theodorus Czeyscius, conventus Pinczoviensis vicarius, qui praefatum Gregorium et Anastasiam, uxorem eius, a schismate absolvit praemissaque eorum confessione eisdem neoconversos in missa sua ss. Eucharistiae sacramento refecit.

A. D. 1701 in die Ascensionis [5 V] revocavit in ecclesia Szancensi coram mvp. Idelfonso⁹ Marianna Mieczińska, virgo.

A. D. 1703 die 25 Decembris in ipsa solemnitate Nativitate Domini nostri Jesu Christi Alexander Polatycki, miles gregarius md. Lackoronski¹⁰, revocavit in nostra ecclesia et confessus est mvp. Benedicto Szredzinscio¹¹.

A. D. 1705 2 Junii cum ad introductionem solemnem scapularis BVM ad ecclesiam Scavoriensem¹² a rd. Francisco Dzikowski, suo parochi, etiam ex conventu Pinczoviensi nostri reformati pro labore spirituali conducere ibidem conversa est a sua haeresi per mvp. Brunonem Kopytkovium¹³ et confessa virgo Anna Rzepecka, filia quondam praedicantis synagogae Chmielnicensis¹⁴ ante aliquot annos ex decreto tribunalitis Lublinski dirutae¹⁵.

A. D. 1708 die 15 Januarii sp. et fd. Joannes Prusinski, olim ex nobilibus parentibus natus haereticis, qui ex Maiori Polonia translatus est Pinczoviam¹⁶ et conversus est ad fidem Romanam adhuc nontotaliter cessante peste¹⁷ et in platea Miroviensi extra fores caemeterii eiusdem ecclesiae Miroviensis ad BV Visitatam in praesentia duorum nostrorum patrum ac plurimorum civium praesentium, sp. et fd. Dominici Kamilli, pro tunc gubernatoris civitatis Pinczoviensis et Miroviensis, omnem iurisdictionem utriusque civitatis habentis ab ill. ac md. Josepho

⁹ Idelfons Serwatowski (Serwatovius) zm. w Krakowie 1730; ACP s. 78; Kleczewski, s. 205—206; Mysikowski, s. 17.

¹⁰ Franciszek Lanckoroński h. Zadora ur. 1645, podpułkownik królewski 1679, zm. 1715; Genealogia, t. 102.

¹¹ Benedykt Szredziński zm. 1708 w Kazimierzu n. Wisłą; Kleczewski, s. 324—325; Koralewicz, s. 214; Sroka, s. 54, 147.

¹² Szczaworyż w., dec. krakowska, dek. kijski, woj. sandomierskie, pow. wiślicki, par. w miejscu; Litak, s. 210, 505; Spis, s. 313.

¹³ Brunon Kopytkiewicz, gwardian w Biecu 1719—1720, zm. w Pińczowie 1723; Biecz, s. 278; Kleczewski, s. 165—166.

¹⁴ Anna Rzepecka, bliżej nieznaną c. Jana Chryzostoma, ministra zboru w Chmielniku od 1679; M. Wajsb lum, *Ex regestro arianismi*, „Reformacja w Polsce” R. 9—10: 1937—1939 s. 341, 347, 387. Chmielnik m., dec. krakowska, dek. kijski, woj. sandomierskie, pow. wiślicki, par. w miejscu; Litak, s. 210, 414; Spis, s. 312.

¹⁵ Wyrok taki zapadł w 1691 r. z inicjatywy Stefana Bidzińskiego (por. przypis 5). Tenże odstąpił od kalwinizmu i jako katolicki zelota szkodził swym dawnym współwyznawcom; M. Wajsb lum, *dz. cyt.*, R. 7—8: 1935—1936; R. 9—10: 1937—1939, wg indeksu.

¹⁶ Jan Prusiński, być może znany Zychlińskiemu, t. 7 s. 187 jako Prusimski h. Nałęcz niezawiazany, s. Krzysztofa i Teresy Grudzińskiej.

¹⁷ Por. Pińczowskie, s. 269; *Rzeczpospolita w dobie upadku 1700—1740*, opr. J. Gierowski, Wrocław 1955 s. X—XI.

Myszkowski, marchione ac castellano Sandomiriensi¹⁸, nec non in praesentia assessorum omnium, facta fidei professione et secundum morem S. Ecclesiae Romanae praestito iuramento ad unionem eiusdem S. Romanae Ecclesiae receptus est et ab haeresi Lutherana absolutus per me, Joannem Capistranum, vicarium et praesidentem¹⁹, etiam permissa sacramentali confessione et ss. communione reffectus est a rr. pp. s. Pauli primi eremitae conventus Pinczoviensis eadem die ante sacramentali matrimonii suarum nuptiarum sponsonem.

A. 1709 24 Aprilis Judaeus missus ab ill. d. castellano²⁰ ad informationem fidei catholicae ad nostrum conventum bene informationem sacramentum baptismi suscepit in ecclesia Chrobrzensi²¹.

A. D. 1712 6 Julii Andreas Panonius, miles gregarius alias raytar de legione md. Modrzewski, natione Curlandus, abnegavit sui errorem Lutheranismi coram mvp. Clemente Krankovio, philosophiae lectore²², in villa Trzeszkowice²³.

A. D. 1713 a m. ac gd. Josepho Szembek et haereditario in Chwałowice²⁴, burgrabio vero Cracoviensi²⁵, Judaeus nomine Joachimus, pro tunc nomine, ad nos pro instructione in fide catholica et in articulis fidei missus beneque edoctus [in]^a ecclesia parochiali Pinczoviensi pp. s. Pauli primi eremitae baptizatus. [Hu]ius^a patrini fuerunt m. ac gd. Antonius Stradomski²⁶ cum sua [ger]mana^a sorore pro tunc Szembekowa²⁷. Iste Judaeus fuit filius arendarii Hodkowiensis²⁸, desponsatus quidam Judaea virgini et statim post sponsalia fugit CC.

A. D. 1715 md. Adamus Chelmski, insignis benefactor noster²⁹, instruendum fidei catholicae rudimentis Judeum 30 circiter annorum dictum Abraham Sapsa arendarii de villa sua Slodkow³⁰ fa-

¹⁸ Józef Władysław Myszkowski ordynat pińczowski od 1685, kasztelan sandomierski od 1697, zm. 1727; PSB t. 22 s. 373—374.

¹⁹ Kapistran Jastrzębski (?); zob. przypis 6.

²⁰ Zob. przypis 18.

²¹ Chroberz w., diec. krakowska, dek. sokoliński, woj. sandomierskie, pow. wiślicki, par. w miejscu; Litak, s. 211, 416; Spis, s. 312.

²² Klemens Kramkiewicz, gwardian w Krakowie między 1717 a 1727, w którym zm.; Kraków—działalność, s. 175; Koralewicz, s. 226; Kleczewski, s. 175—176; Myszkowski, s. 10.

²³ Trzeszkowice w., diec. krakowska, dek. parczewski, woj. i ziemia lubelska, par. Mełgiew; Spis, s. 436.

²⁴ Chwałowice w., diec. krakowska, dek. kijski, woj. sandomierskie, pow. wiślicki, par. Kije; Wiśniowski, s. 53; Spis, s. 403.

²⁵ Józef Szembek h. własnego, burgrabia krakowski od 1710, zm. 1724; UWK; Pińczowskie, s. 303.

²⁶ Antoni Stradomski h. Prus I; Niesiecki, t. 8 s. 532.

²⁷ Zofia, c. Andrzeja i Heleny ze Skarbków, żona Józefa Szembeka; Tamże, l.c.; zob. też przypis 25.

²⁸ Hodków (Chodków) w., diec. krakowska, dek. koprzywnicki, woj. sandomierskie, pow. sandomierski, par. Łoniów; Spis, s. 384.

mulum, sponte et voluntaris ad fidem catholicam aspirantem, reliquit in conventu nostri. Hic plene in omnibus, quae spectant ad Christianum, instructus, catholicam doctrinam memoria tenens, die 19 Octobris in festo s. Petri de Alcantara a celebrante solemnem missam adm. rp. priore conventus Pinczoviensis Paulinorum³¹ baptizatus. Nomen Petri Andreae accepit in nostra ecclesia patris gd. Josepho Francisco Strzałkowski de Brzeście³² et gd. Sophia Szembekowa de Chwałowice assistentibus ac permultis aliis tum nobilibus tum plebeiis utriusque sexus pro solemnitatem congregatis. [k. 3 r.]

A. D. 1716 8 Novembris Gulielmus Urzynkt, natione Curlandus, antea in exercitu Saxonum existens, nunc servus md. Modrzewski, capitanei Uyscensis³³, abiuravit Lutheri errores et perversam illi sectam cum omnibus dogmatibus condemnavit, a quibus est absolutus a p. Brunone Kopytkovio, gardiano Pinczoviensi, praemissa sacramentali confessione s. communione reffectus est.

A. D. 1717 17 Januarii Anna Leinerowa, Lutherana, divina aspirante gratia in publica hominum multorum praesentia abiuravit et condemnavit et absoluta est ab haeresi (praemissa professione fidei et praestito iuramento super articulis fidei tenendis, quae tenent et profitentur in Romana Ecclesia) per mvp. Isidorum Paliszewium, confessorium conventus nostri Pinczoviensis³⁴ die Dominica in festo s. Antonii abbatis.

A. D. 1720 18 Julii Deodatus Herman, natione Curlandus, cohortis serenissimae reginae Augustae³⁵ miles et officier abiuravit haeresim Calvinianam, a qua est absolutus a mvp. Elzeario Łaganowio, pro tunc gardiano³⁶.

A. 1721 abnegavit haeticam pravitatem Saxo.

A. 1721 resipuit apostata a fide et execratus est dogma Turcicum bisurmanus namque erat.

A. D. 1723 17 Januarii in ecclesia nostra Pinczoviensi ad prae-

²⁹ Adam Chelmski h. Ostoja, cześniak różański; Boniecki. t. 2 s. 367.

³⁰ Slodków (Ślōdków) w., diec. krakowska, dek. kijski, woj. sandomierskie, pow. wiślicki, par. Sędziejowice; Wiśniowski, s. 68, 69; Spis, s. 405.

³¹ Hilary Konstanty Pawłowski do zakonu wstąpił mając lat 31 w 1700 r., prezbiter 1704, zm. 1735; Kracik, s. 340; Pińczowskie, s. 269.

³² Brzeście w., diec. krakowska, dek. kijski, woj. sandomierskie, pow. wiślicki, par. Pińczów; Wiśniowski, s. 63; Spis, s. 313.

³³ Ujście, starostwo zastawione w woj. krakowskim; K. Chłapowski, *Realizacja reform egzekucji dóbr 1563—1665*, Warszawa 1984 s. 213.

³⁴ Izidor Paliszewicz, gwardian w Bieczu 1702—1703; Biecz, s. 278.

³⁵ Augusta, ur. 1709 c. naturalna Augusta II Wettina i hr. Cosel, zm. 1728; Genealogia, t. 70.

³⁶ Elzear Łaganowski zm. 1747 w Sandomierzu; KP; Myszkowski, s. 46.

sentiam testium d. Blasii Kaszewicz, civis Miroviensis et fr. nostri Rochi Krotofila³⁷ in manibus p. Joannis Zacherla, philosophiae lectoris³⁸, errores haereticos abiuravit famata Miroviensis Vratislaviae³⁹ nata Elizabeth Nowertowna fidemque nostram catholicam in facie Ecclesiae professa est. Fr. Bruno Kopytkovius, guar. con. Pinczoviensis, testis.

Eodem anno 2 Martii in ecclesia nostra Pinczoviensi od praesentiam testium Stephani Korolikowski et p. Brunonis, guardiani et fr. Rochi Krotofilae in manibus p. Joannis Zacherla, philosophiae lectoris, errores haereticos abiuravit Vratislaviae natus Gaspar Szymok fidemque catholicam in facie Ecclesiae professus est.

A. D. 1723 10 Februarii in ecclesia parochiali Młodzoviae⁴⁰ ad praesentiam testium pill. adm. rd. Josephi Dobrakowski, canonici Kioviensis⁴¹ et fratris nostri Melchioris Duchanicz⁴², diu persistens in Lutheranismu, nd. Marianna Wielowieyska errores haereticos abiuravit, a quibus per.mvp. Joannem Zacherla, philosophiae lectorem, absoluta est fidemque nostram catholicam in facie Ecclesiae professa est. Fr. Bruno, guar. con. Pinczoviensis mp.

A. D. 1723 30 Martii in ecclesia parochiali Młodzoviae nd. Martianus Trzeciak ad praesentiam testium gd. Michaelis Kępski, pocillatoris Braclawiensis⁴³ et gd. Josephi Zaleski, diu persistens in Lutheranismu, errores haereticos abiuravit, a quibus per.mvp. Joannem Zacherla, philosophiae lectorem, absolutus fidemque catholicam in facie Ecclesiae professus est. Ita est fr. Bruno Ref., guar. con. Pinczoviensis mp.

Eodem anno 1723 die 8 Aprilis in ecclesia nostra Miroviensi ad praesentiam testium g. Dominici⁴⁴, mariti eius et fratris nostri Constantini Rakowscy⁴⁵, pia doni in manibus p. Brunonis Kopytkovii, pro tunc guardiani conventus Pinczoviensis, errores ha-

³⁷ Roch Krotofila zm. 1748 w Rawie Ruskiej; KP.

³⁸ Jan Zacherla, lektor w Krakowie, wikariusz prowincji zm. 1747 w Sandomierzu; Myslikowski, s. 46; Kraków—działalność, s. 94; Kraków—kościół, s. 154.

³⁹ Wrocław, stolica diecezji na Śląsku.

⁴⁰ Młodzawy w., diec. krakowska, dek. sokoliński, woj. sandomierskie, pow. wiślicki; Litak, s. 211, 465; Spis, s. 313.

⁴¹ Józef Dobrakowski, proboszcz w Młodzawach od 1715 do 1750, w którym zm.; kanonik kijowski 1718 p.q.; Pińczowskie, s. 200, 201. Kijów, stolica diecezji.

⁴² Melchior Duchanicz zm. 1728 w Kazimierzu; Sroka, s. 147.

⁴³ Michał Kępski, tenutariusz dóbr Kozubów w par. Młodzawy; Wiśniowski, s. 151. Boniecki, t. 9 s. 388; Uruski, t. 6 s. 284 znają jedynie takiego podczaszego stężyckiego.

⁴⁴ Dominik Kamilli (?), rządcą pińczowski; zob. wpis z 1708 r.

⁴⁵ Konstanty Rakowski, być może odnotowany w KP o tym imieniu i nazwisku, który wstąpił do zakonu w 1654.

eticos abiuravit gd. Catharina Binetova fidemque nostram catholicam in facie Ecclesiae professa est, praemissa confessione sacramentali et ss. communione refecta est. Ita est fr. Bruno, guar. con. mp.

Eodem anno die 3 Julii sub praesidentia in ecclesia nostra Miroviensi publice in praesentia testium, famatorum civium Pinczoviensium, dd. Joannis Szczygielski, syndyci apostolici et Petri Ziemkowic etc., Mathias Goyzer, qui natus fuit Vratislaviae, educatus ad 30 prope annos in Lutheranismu hunc abiuravit et eius errores inspirante et auxiliante Deo profilgavit ac condemnavit, demum se ad Ss. Synaxim disposuit per instructionem.mvp. Joannis Zacherla, lectoris philosophiae, quod idem lector mvd. eum ab erroribus haereticis absolvit eo die, anno ut supra. Ita est fr. Damianus Swiecinus, vicarius conventus et praesidens eo tandem praesens⁴⁶.

A. 1724 die 13 Junii in festo s. Antonii Paduani abiuravit haeresim Calvinianam Joannes Godefridus Fuig in facie Ecclesiae testiumque multitudine et per me, Carolum Kettner, pro tunc theologiae lectorem⁴⁷, ab haeresi absolutus et Ecclesiae catholicae reconciliatus.

A. 1724 die 24 Julii abiuravit haeresim Calvinianam d. Christophorus Fiskier cum coniuge sua Rosalia, quae similiter abiuravit haeresim Lutheranam in facie Ecclesiae et per me ab haeresi absoluti sunt. Fr. Joachimus Ref., con. guar.⁴⁸ mp.

[k. 3 v.]

Anno eodem die 3 Augusti abiuravit haeresim Calvinianam d. Gotlip Fiszer in facie Ecclesiae; testes multi fuerunt et per me absolutus est. Fr. Joachimus Ref. mp.

A. 1725 die 26 Aprilis abiuravit sectam haeticam Calvinianam md. Susanna Helena Januszowski[s], coniunx d. Christophori Erd, doctoris medici, in praesentia testium et per me, quo suprab, Ecclesiae catholicae adjuvera et absoluta. Ita est fr. Urbanus Ref., guar. con. Pinczoviensis⁴⁹.

A. D. 1727 die 16 Februarii asstante Spiritus[s] S. gratia abiuravit haeresim Lutheranam gn. virgo Radoszowna in ecclesia Gno-

^{b-b} nadpisane tą samą ręką Or.;

⁴⁶ Damian Swieciński (Swieccius) wstąpił do zakonu 1696, zm. 1736 w Krakowie; KP.

⁴⁷ Karol Kettner pochodził z Kurlandii, nawrócony z luteranizmu, nowicjat odbył w Wieliczce, lektor w Bieczu, żył lat 80 — w zakonie 52, zm. 1743 w Krakowie; Kleczewski, s. 90—91; Myslikowski, s. 39; Biecz, s. 111.

⁴⁸ Joachim Myszkowski, gwardian w Krakowie 1708—1710, zm. 1729 w Kętach; Kleczewski, s. 132; Myslikowski, s. 15; Kraków—działalność, s. 104, 175.

⁴⁹ Urban Mężęński; AP s. 115.

inensi⁵⁰ et absoluta per pv. Bernatovium⁵¹, assistantibus ill. d. Petro Wodzicki, pocillatore Cracoviensi et sua coniuge⁵² et curato eiusdem ecclesiae rd. Kałuski⁵³. Ita est fr. Dominicus, guar. Pinczoviensis⁵⁴.

Eodem anno die 24 Junii in festo s. Joannis Baptistae abnegavit haeresim, ut heri, nam h. Joannes Beier, Gedani⁵⁵ oriundus, artis sartoricae et absolutus per eundem p. Bernatovium, venerabilem lectorem theologiae moralis, in ecclesia nostra Pinczoviensi in magna populi frequentia assistantibus gd. Francisco Zakrzewski, praefecto culinae ill. casteslanae Sandomiriensis⁵⁶ et gd. Złocki, administratore Bogucinensi⁵⁷. Ita est fr. Dominicus Ref., guar. Pinczoviensis.

A. D. 1728 6 Januarii in festo ss. Trium Regum asstante Spiritu S. abiuravit haeresim Lutheranam gd. Carolus Kulesza in castris Serenissimae Maiestatis Caesareae Caroli Imperatoris⁵⁸ emeritus⁵⁹, vir prudens ac rectus, assistantibus tam nobilibus selectionibus, quam incolis civitatis Pinczoviensis, quam etiam aggregato populo et absolutus per.mvp. Franciscum Lepieszewium, s. theologiae moralis lectorem⁶⁰. Ita est fr. Carolus, guar. Pinczoviensis.

A. D. 1728 die 5 Augusti ad praesentiam testium abnegavit haeresim Lutheranam in adolescentia sua gd. Samuel Russocki et in ecclesia nostra Pinczoviensi per me, fr. Bernadinum Kupczykiewium, pro tunc guardianum⁶¹, ab haeresi Lutherana absolutus et Ecclesiae catholicae adiunctus.

A. D. 1729 Dominica Palmarum sicut^c die 10 Aprilis praesente gd. Konarzewski, gubernatore Pinczoviensi⁶² et aliis praesentibus nobilibus et civibus huius civitatis abiuravit haeresim Lutheranam g. virgo Dorothea, filia d. Joannis Ferdinandi Szultz et consortis eius, d. N., ante annum ab eodem haeresi professorum catholicam fidem per adm. rp. Caelestinum, Ordinis s. Pauli conventus Pinczoviensis prioris, s. theologiae doctoris, diffinitoris conventualis ordinis⁶³ et absoluta est praefata virgo in ecclesia nostra per.mvp. Franciscum Lepieszewium, lectorem s. theologiae actualem. Ita est fr. Bernardinus Kupczyk Ref., guar. con.

A. D. 1733 9 Novembris reconciliati sunt S. Romanae Ecclesiae abiurata haeresi Calviniana, in qua nati fuerant et educati, et absoluti sunt ab haeresi in facie Ecclesiae et praesentia totius

⁵⁰ Gnojno w., diec. krakowska, dek. kijski, woj. sandomierskie, pow. wiślicki, par. w. miejscu; Litak, s. 210, 428; Spis, s. 312.

⁵¹ Wenanty Bernatovius zm. 1734 w Krakowie; KP; Mysłkowski, s. 23.

⁵² Piotr Wodzicki h. Leliwa, podczaszy krakowski od 1717, kasztelan biecki od 1744, kasztelan sądecki od 6. 06. 1752, zm. 1770; UWK. Konstancja z Dembińskich; CIP t. 1 z. 3 s. 168.

⁵³ Andrzej Kałuski ur. ok. 1669, proboszcz w Gnojnie 1712—1735, w którym zm.; Tamże, s. 66.

academiae Pinczoviensis a.mvp. Theophilo Widawscio, pro tunc guardiano conventus huius⁶⁴, illustres et mm. dd. Christophorus et Josephus Dembinscii, pueruli fratres germani in eadem academia studia tractantes⁶⁵.

A. D. 1735 in Januario reconciliatus est S. Romanae Ecclesiae per abiurationem haeresi Calvinianae d. Christinus Gerszoff ex palatinatu Polocensi in ecclesia BVM Visitantis ac a.mvp. Antonio Studzinscio, vicario conventus⁶⁶, a censura absolutus praesentibus testibus ex fratribus conventus et aliis.

A. D. 1735 n. Sophia de domo Falkowska, nunc vero consors sp. Emiliani Iwanowic, Moschovitae, reconciliata est s. matri Ecclesiae publice ac solemniter in praesentia multorum religiosorum et secularium personae utriusque civitatis, praetorum Jagowski⁶⁷ et Ploszynski ac permissa professione fidei ab ex[s] communicatione absoluta in facie Ecclesiae, qua enecurreat [?] ob par[s] lustrationem et communicationem cum schismaticis in sacramentis et ritibus, per.mvp. Michaelem Laskowski, pro tunc lectorem philosophiae⁶⁸ 1735 die 28 Julii.

^c s/t Or.;

⁵⁴ Dominik Wyszomierski (Wyszomierscius) zm. w Kazimierzu 1731; ACP s. 118; Sroka, s. 147.

⁵⁵ Gdańsk, diec. włocławska, woj. pomorskie.

⁵⁶ Kasztelanowa sandomierska to Helena Konstancja z Czartoryskich Myszkowska (1665—1740); zob. przypis 18.

⁵⁷ Bogucice w., diec. krakowska, dek. kijski, woj. sandomierskie, pow. wiślicki, par. w. miejscu; Litak, s. 210, 408; Spis, s. 312.

⁵⁸ Karol VI ur. 1685, cesarz od 1711, zm. 1740.

⁵⁹ Karol Kulesza, być może h. Slepowron, elekt Stanisława Leszczyńskiego 1733; Boniecki, t. 13 s. 144.

⁶⁰ Franciszek Lepieszewicz zm. 1746 w Bieczu; Mysłkowski, s. 44; Biecz, s. 283.

⁶¹ Bernardyn Kupczyk (Kupczykiewicz), gwardian w Kazimierzu 1722 i w Bieczu 1730—1731, w którym to r. zm.; Koralewicz, s. 236; Biecz, s. 279, 283.

⁶² Franciszek Konarzewski h. Pobóg zm. 1738; Boniecki, t. 11 s. 57; Pińczowskie, s. 306.

⁶³ Celestyn Stanisław Obiegłowicz (Obiegłowski) do zakonu wstąpił mając 20 l. w 1698, prezbiter 1703, zm. 1747; Kracik, s. 339; Estr., t. 14. s. 158—159; Pińczowskie, s. 270.

⁶⁴ Teofil Widawski w zakonie od 1699, zm. 1743 w Przemyślu; KP; Mysłkowski, s. 40.

⁶⁵ Krzysztof Aleksander i Józef Stanisław, synowie Aleksandra Dembińskiego h. Rawicz i Elżbiety Konstancji Wielowieyskiej. Krzysztof zm. po 1747, Józef — po 1799; Boniecki, t. 4 s. 218; Uruski, t. 3 s. 136.

⁶⁶ Antoni Studziński wstąpił do zakonu w 1720 w Sandomierzu, zm. 1748 w Krakowie; KP.

⁶⁷ Znany jako Antoni Jadowski, syndyk apostolski, zm. 1753; Pińczowskie, s. 308.

⁶⁸ Michał Laskowski, gwardian w Bieczu 1743—1744; Biecz, s. 279.

^d napisane nad przekreślonym „RR Patrum Paulinorum” Or.

[k. 4 r.]

A. D. 1736 venit ad conventum nostrum Judaeus, incola Pinczoviensis, petens instrui in fide catholica, quo revera peracto baptizatus est in ecclesia parochiali Skalbmiriensi⁶⁹. vocatus Josephus Nowicki. Patrinos habuit md. Rusecki et pill. ac md. Potocciam.

Eiusdem etiam filiulus paulo post ibidem baptizatus est. Qua omnia facta sunt cooperatione nostra.

A. D. 1736 die 27 Maii abiuravit haeresim Lutheranam in ecclesia nostra publice tempore Divinorum in ipsa solemnitatem Ss. Trinitatis ingenuus ac probus iuvenis d. Emmanuel Theophilus Dąbrowski, natione Prussus, patria Elbingensis⁷⁰, de aula ill. d. Tarło, capitanei Goszczynensis⁷¹ fidelis servus. Absolutus est per.mvp. Apollinarium Mikolajscium, philosophiae lectorem⁷².

A. D. 1737 die 2 Januarii sp. Emilianus Iwanowicz, Moschovita, in civitate Chmielnik⁷³ abiuravit schismaticum fidem in infirmitate privatim, deinde convalescens, venit Pinczoviam et in facie Ecclesiae tempore concursus hominum die 3 Februarii, et fuit dies Dominicus[s] post contionem, professionem fidei orthodoxe emisit in manibus meis cum omni solemnitatem requisita in praesentia totius communitatis et pill. adm. rd. Stanisłai Odymalski, canonici Sandecensis⁷⁴, nec non in praesentia pill. adm. rd. Adalberti Ziemnicki, prioris Jędrzejoviensis Ordinis Cisteriensium⁷⁵ ac totius populi tunc ad Divina concurrentis. Ita fr. Adalbertus Ref., guar. con. Pinczoviensis⁷⁶ mp.

A. D. 1737 die 8 Januarii n. virgo Joanna Rosina Tycin, Germana Wratislaviensis, in Neo Civitate Corczynensi⁷⁷ abiuravit fidem Lutheranam in curia eiusdem civitatis, uti vincta propter suum scelus, in praesentia illustrium officialium eiusdem castris Neocorczynensis absolutaque est publice coram iisdem testibus su-

⁶⁹ Skalbmierz m., diec. krakowska, dek. sokoliński, woj. krakowskie, pow. proszowski; Litak, s. 211, 496; Spis, s. 306.

⁷⁰ Elbląg m. w woj. malborskim.

⁷¹ Adam Tarło h. Topór ur. 1708, zm. przed 1772; Genealogia, t. 132. Goszczyn m., diec. poznańska, dek. grójecki, woj. mazowieckie, pow. grójecki, par. w miejscu; Litak, s. 262, 429; *Mazowsze w drugiej połowie XVI wieku*, pr. zb. pod red. W. Pałuckiego, cz. 2, Warszawa 1973 s. 168.

⁷² Apollinary Mikolajski w zakonie od 1723, zm. 1778 w Gliwicach; KP.

⁷³ Chmielnik m., diec. krakowska, dek. kijski, woj. sandomierskie, pow. wiślicki, par. w miejscu; Litak, s. 210, 414; Spis, s. 312.

⁷⁴ Stanisław Odymalski, doktor teologii 1696, znany jako kanonik sądecki w 1718, zm. 1742; Statuta, s. 362, 365; Estr., t. 23, s. 263—264; CIP, t. 1, z. 3, s. 154; Pińczowskie, s. 270, 306. Nowy Sącz m., diec. i woj. krakowskie; Litak, s. 199, 471.

⁷⁵ Wojciech Ziemnicki h. Złota Wolność zm. 1765 a.q.; CIP t. 1 z. 2 s. 85.

per nominatis in eadem curia a me, fr. Alexio Ref., pro tunc philosophiae lectore emerito in conventu Pinczoviensi⁷⁸. 28 evasit mortem propter infantiam multorum.

A. 1737 die 12 Martii in villa Drugnia⁷⁹ ill. d. Georgij Ozarowski, castrorum Regni metatoris, munificentissimi benefactoris nostri⁸⁰, ingenuus Stephanus Stefański, Moschovita, miles, in infirmitate sua petiit reconciliari^{e-e} s. matri Ecclesiae Romanae, uti et obtinuit ac in manibus meis praesentibus domesticis multis hominibus, qui aderant et suo officiali vulgo kapral nomine Alexandro Hrehorowicz, Moschovita, abiuravit schisma Ruthenorum iuxta formam Ecclesiae et per me, fr. Adalbertum, con. Pinczoviensis guar., ab haeresi absolutus est.

A. D. 1741 die 12 Martii Christophorus Brandeburgus vel Prusus, auriga ill. d. Georgij Ozarowski, castrorum metatoris, abiuravit haeresim Lutheranam in ecclesia nostra Pinczoviensi et absolutus est per me, Rochum Lubniccium, pro tunc guar. con. Pinczoviensis.

A. D. 1742 die 22 Martii abiuraverunt Lutheranam haeresim in ecclesia nostra Pinczoviensi Adamus Pietrzyk cum coniuge sua Eva Pietrzykowa ac filia Anna Pietrzykowna et absoluti sunt per me, fr. Raphaellem Wodziankiewicz, pro tunc guardianum eiusdem conventus⁸¹.

A. D. 1742 die 9 Octobris Andreas Wielgelt, scriba apud moniales in Busko in ecclesia earundem monialium⁸² abiuravit Lutheranismum et absolutus ab haeresi per p. Raphaellem Ziembka Ref., pro tunc confessarium Pinczoviensem⁸³.

A. D. 1746 baptizata est in ecclesia nostra infidelis virgo 14 annorum, filia infidelis Josephi Izaakowicz, incolae Pinczoviensis, per adm. sp. Damasum Perelski, Ordinis, s. Pauli primi eremitaie conventus Pinczoviensis priorem, s. theologiae doctorem, cui nomen et cognomen datum est a patrinis — Anna Catharina Lipiecka,

^{e-e} przekreślone około 5 liter i powtórzone „et reconciliari” Or.

⁷⁶ Wojciech Borek; ACP s. 135.

⁷⁷ Nowe Miasto Korczyn, diec. krakowska, dek. opatowski, woj. sandomierskie, pow. wiślicki, par. w miejscu; Litak, s. 184; Spis, s. 313.

⁷⁸ Aleksy Zawiszewscius; ACP s. 135.

⁷⁹ Drugnia, diec. krakowska, dek. kijski, woj. sandomierskie, pow. wiślicki, par. w miejscu; Litak, s. 210; Spis, s. 312.

⁸⁰ Jerzy Marcin Ozarowski h. Rawicz ur. ok. 1690, oboźny wielki koronny od 1729, zm. 1741; PSB t. 24 s. 668—670.

⁸¹ Rafał Wodziankiewicz wstąpił do zakonu 1715 w Sandomierzu, mając 20 l., zm. 1773 w Chełmie; KP.

⁸² Kościół i klasztor norbertanek; F. Kiryk, *Dzieje Buska w XII—XVI wieku*, „Studia Kieleckie” 1985 nr 3/47/ s. 7—24. Busko m., diec. krakowska, dek. kijski, woj. sandomierskie, pow. wiślicki; Litak, s. 210; Spis, s. 312.

⁸³ Rafał Ziembka zm. 1766 w Pińczowie; KP.

nam ipsa die 2 Julii solemniter ante vespas haec ceremoniae absolvabantur. Patrini fuerunt ill. md. Petrus Czerny, castellanides Sandecensis⁸⁴ cum md. Anna Gołuchowska, vexillifera Wislicensis⁸⁵, item assistentibus md. Josepho Jaxa Kwiatkowski, pincerna Smolenscensi⁸⁶ cum m. Catharina Czerna, castellanida Sandecensis⁸⁷, md. Michaelae Klimowicz, commissario marchionatus Pinczoviensis⁸⁸ cum md. Barbara Gołuchowska, vexilliferida Wislicensis, virgine⁸⁹, die 2 Julii. Ita est fr. Caelestinus, guar. con. Pinczoviensis pro tunc⁹⁰ mp.

[k. 4 v.]

A. 1748 die 25^f Theodorus Serkof, miles, Moschovita, abiuravit schisma et unitus est Ecclesiae per absolutionem ab haeresi a rp. Ludovico Jaskulski, pro tunc lectore controversiarum⁹¹. Ita est fr. Theodorus Tyszcza Ref., guar. Pinczoviensis⁹².

Eodem anno die 19 Novembris abiuravit fidem Lutheranam Johannes Kollerman, Gedanensis et absolutus est ab haeresi a mvp. Barnaba Nayman, s. canonum lectore⁹³. Ita est fr. Theodorus Tyszcza Ref., guar. Pinczoviensis.

A. 1750 abrenuntiavit fidem Moschoviticam die 22 Martii Johannes Terejko, Moschovita et absolutus est a mvp. Innocentio Koprowski, s. canonum lectore.

Eodem anno die 28 Maii md. Christophorus Gołuchowski, pincerna Kiioviensis⁹⁴, abiuravit fidem Calvinisticam absolutusque est ab haeresi a mvp. Innocentio Koprowski, s. canonum lectore. Ita est fr. Theodorus Tyszcza Ref., guar. Pinczoviensis.

^f brak miesiąca Or.

⁸⁴ Piotr Czerny h. Nowina, s. Michała, kasztelana sądeckiego 1694; Boniecki, t. 3 s. 377; Uruski, t. 3 s. 15.

⁸⁵ Anna ze Stockich zm. 1772 żona Krzysztofa Gołuchowskiego h. Rawicz, od 1736 chorążego wiślickiego; Boniecki, t. 6 s. 216; Pińczowskie, s. 313. Wiślica m., diec. krakowska, dek. kijski, woj. sandomierskie; Litak, s. 210; Spis, s. 313.

⁸⁶ Józef Jaxa Kwiatkowski jako cześnik smoleński skądinąd nieznan. Zm. 1757 i przy tej okazji zapisany jako podczasy smoleński; Pińczowskie, s. 310; por. przypis 88.

⁸⁷ Katarzyna z Małachowskich, żona Piotra Czernego; zob. przypis 84.

⁸⁸ Michał Klimowicz, być może h. Kościeszka, w 1726 w Kielcach jako komisarz bpa krakowskiego, cześnik smoleński 1729; Boniecki, t. 10, s. 139; Uruski, t. 6, s. 390; por. Pińczowskie, s. 316.

⁸⁹ Barbara, c. Krzysztofa i Anny Gołuchowskich, zm. 1778; zob. przypis 85; Pińczowskie, s. 315.

⁹⁰ Celestyn Podlewski, gwardian w Krakowie 1757—1758, 1768—1769; ACP; Kraków — działalność, s. 175, 176.

⁹¹ Ludwik Jaskulski, gwardian w Bieczu 1747—1748; Biecz, s. 279.

⁹² Teodor Tyszcza zm. w Krakowie 1759; KP.

⁹³ Barnaba Nayman, Ślązak, wstąpił do zakonu 1729 mając l. 18, lektor w Bieczu, gdzie zm. 1764; KP; Biecz, s. 111, 283.

⁹⁴ Nie jest znany taki cześnik kijowski; zob. jednak przypis 85; Boniecki, t. 6 s. 222.

Eodem anno 1750 die 5 [Junii]^g abrenuntiavit fidem Calvinisticam Casper Kaczmarczik, natione Hungarus et absolutus est a mvp. Dominico Sulkowski, lectore controversiarum⁹⁵. Ita est fr. Theodorus Ref., guar. Pinczoviensis.

A. 1750 baptizatus est in nostra ecclesia puer annorum circiter duodecim, Judaeus ex villa Kije, die 13 [Junii]^h, cui nomen datum est cadens s. Antonii de Padua. Patrini autem eius erant md. Stephanus Gołuchowski, dapifer Kiioviensis⁹⁶ et md. Anna Gołuchowska, vexillifera Wislicensis caeteris mm. dd. assistentibus. Fr. Theodorus Ref., guar. Pinczoviensis.

A. 1752 die 24 Junii in ipsa solemnitate s. Joannis Baptistae fecit solemniter professionem fidei catholicae in ecclesia nostra sp. d. Joanna Rosina Sztrubelowa, uxor praefecti culinae de aula ill. d. Petri Wodzicki, castellani Becensis. Absolvit ipsam mvp. Barnabas Naymann, ss. canonum lector. Ita est fr. Apollinarius Ref., guar.

A. D. 1752 die 17 Septembris infidelis Judaeus annorum 18 baptizatus est solemniter in ecclesia nostra per p. Thaddaeum Ordinis s. Pauli primi eremitaie⁹⁷. Possedit nomen in baptismo Franciscus, cognomen Niedzielski. Patrini fuere pill. m. et adm. rd. Casimirus Gurski, canonicus s. Annae Cracoviensis, director academiae Pinczoviensis⁹⁸ cum pill. md. Marianna Napiórkowska, gubernatrice marchionatus⁹⁹. Ita est fr. Mathias Ref., guar. con. Pinczoviensis¹⁰⁰.

Eodem anno 1752 die 30 Octobris abiuravit haeresim Lutheranam per obsequium mvp. Barnabae Nayman, ss. canonum lectoris, Johannes Fridrich, natione Saxo, qui facta revocatione post aliquod

^g Julii Or.; ^h brak Or.

⁹⁵ Dominik Sulkowski wstąpił do zakonu w Sandomierzu w 1728 mając l. 20, zm. 1761 w Lublinie; KP.

⁹⁶ Stefan Gołuchowski, prawdopodobnie s. Samuela h. Leliwa, stolnika kijowskiego 1710. Stefan, który w 1749 odstąpił od kalwinizmu, nie jest znany jako stolnik kijowski; Boniecki, t. 6 s. 215; Uruski, t. 4 s. 253.

⁹⁷ Tadeusz Ditr (Ditryński) do zakonu wstąpił w 1713 mając l. 17, subdiakon 1717, lektor teologii 1729, definitor prowincji i przeor pińczowski 1732; Kracik, s. 344; Estr., t. 20 s. 241; Pińczowskie, s. 270.

⁹⁸ Kazimierz Gurski, doktor teologii 1733, zm. 1754 w Pińczowie; Statuta, s. 391, 394; Z. R. u. t. a. *Nauczyciele kolonii akademickich Uniwersytetu Krakowskiego w XVIII wieku*, „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny WSP w Krakowie”, Prace Historyczne t. 4 z. 32, 1968 s. 143; L. Hajdukiewicz, *Szkoły pińczowskie w latach 1586—1914*, (w:) *Pińczów i jego szkoły w dziejach*, pod red. J. Wyrozumskiego, Warszawa—Kraków 1979 s. 112 przypis 58.

⁹⁹ Marianna Napiórkowska, bliżej nieznaną żoną M. F. Napierkowskiego (!), gubernatora zamku pińczowskiego 1749; Inwentarz, s. 52.

¹⁰⁰ Maciej Kozacz; ACP s. 178.

dies bene dispositus mortuus est et sepultus in propria parochia. Ita est fr. Mathias Ref., guar. con. Pinczoviensis.

Eodem anno 1752 die 30 Novembris abiuravit haeresim Lutheranam in ecclesia nostra Joannes Grebar, decurio ex regimine ill. generalis Sigismundi Lubinski¹⁰¹ una cum consorte sua et filio Augusto. Omnes sanes¹⁰².

Eodem anno et die abiuravit haeresim Lutheranam Joannes Wiwich a Silesia oriundus ex eodem regimine ill. generalis Lubinski miles gregarius. Ita est fr. Mathias Ref., guar. Pinczoviensis mp.

A. D. 1753 die 26 Januarii abiuravit haeresim Lutheranam in ecclesia nostra per ministerium mvp. Barnabae Nayman sicut et superius specificati Michael Bös ex Brandeburgia oriundus, miles gregarius in regimine ill. generalis Lubinski. Ita est fr. Mathias Ref., guar. Pinczoviensis.

Eodem anno 1753 die 24 Februarii infidelis puer annorum tredecim, filius braxatoris ex villa Jakubow¹⁰³, baptizatus est. Patrini fuere md. Josephus Surlejowski, administrator Pinczoviensis¹⁰⁴ et d. Elisabeth Machnicka, virgo. Ita est fr. Mathias.

Eodem anno 1753 die 4 Martii baptizatus est in ecclesia nostra infidelis adolescens, chirurgi Judaei civis Pinczoviensis filius, cui datum est nomen Casimirus, cognomen Kopecki. Patrini fuere pill. gmd. Josephus Gołuchowski, vexillifer Sandomiriensis¹⁰⁵, cum md. Marianna Napiórkowska, gubernatrice Pinczoviensi. Primo vero baptizatus Judaeus fortitus est nomen Mathiae, cognomen Lutciniski. Ita est fr. Mathias Ref., guar. con. Pinczoviensis.

Eodem anno 1755 die 3 Aprilis abiuravit haeresim Lutheranam in ecclesia nostra ministerio mvp. Barnabae Nayman, ss. canonum lectoris, d. Michael Walter, natione Saxo, miles gregarius in regimine ill. Lubinski. Ita est fr. Mathias Ref., guar. mp.

A. D. 1754 die 28 Martii abiuravit haeresim Lutheranam in ecclesia Pełczyński¹⁰⁶ Theofilus Sztrubel, viceculinae praefectus apud ill. d. Wodzicki, castellamum Sandecensem, syndicum nostrum apostolicum et praesentibus testibus absolutus est per me, fr. Barnabam Ref.

Eodem anno die 7 Aprilis abiuravit haeresim Lutheranam in ecclesia nostra Joannes Rotha, miles gregarius in regimine ill. d.

¹⁰¹ Zygmunt Lubieński h. Pomian, generał wojsk koronnych od 1752, zm. 1757; Uruski, t. 10 s. 7; Zychliński, t. 7 s. 138.

¹⁰² Aluzja do Tt 1, 10—16; 2, 1; 3, 1—11.

¹⁰³ Jakubów w., diec. krakowska, dek. jędrzejowski, woj. krakowskie, pow. książki, par. Imielno; Litak, s. 180, 435; Spis, s. 337.

¹⁰⁴ Józef Surlejowski, administrator 1749; Inwentarz, s. 52.

¹⁰⁵ Józef Gołuchowski h. Rawicz, chorąży sandomierski od 1748, zm. 1760; Boniecki, t. 6, s. 216; Pińczowskie, s. 310.

¹⁰⁶ Pełczyńska w., diec. krakowska, dek. sokoliński, woj. sandomierskie, pow. wiślicki, par. w miejscu; Litak, s. 211, 477.

generalis Lubieński et absolutus est per me, fr. Barnabam mp. [k. 5 r.]

A. D. 1754 die 19 Octobris in festo s. Petri de Alcantara baptizatus est in nostra ecclesia infidelis Judaeus annorum circiter 18 aetatis, artis fenestricae, advena Pinczoviam, ubi per aliquod tempus apud Judaeum, eiusdem artis magistrum, commoratus, tandem Spiritus S. gratia illuminatus sponte ad nostros venit petitque baptizari, unde per nostros instructus sufficienter in articulis fidei catholicae baptizatus est memorato supra die per rp. praedicatorum actualem Ordinis Eremitarum s. Pauli impositumque est illi nomen Petrus Alcantara. Patrini eius fuerant md. Strzelbicki et Salomea Surlejowska, oeconoma Pinczoviensis, hera gd. Jarzynina cum sp. d. Kowalski, praesidente civitatis Pinczoviensis¹⁰⁷. Prefatus Petrus baptizatus tum ex charitate, tum pro labore suae artis honestae vestitus post aliquod menses movit Pinczovia gressus tentandae causa pro ulteriori vita fortunae. Ita est fr. Ignatius Ref., guar. Pinczoviensis¹⁰⁸.

A. D. 1755 die 13 Junii baptizatus est in nostra ecclesia infidelis Judaeus annorum aetatis 12 cognominatus Sędzinski impositumque nomen baptismate obtinuit Josephus Antonius, baptizatus a pill. Josepho Węgrzynowicz¹⁰⁹ de expressa licentia ore tenus prolata ab adm. rp. priore Ordinis Eremitarum s. Pauli Stanisłao Kiełczewski¹¹⁰. Patrini fuerunt md. Kownacki¹¹¹ cum consorte sua¹¹² et md. Casimirus Rudlicki cum gd. Catharina Dębinska¹¹³. Iste neobaptizatus sicut a pill. rd. parcho Sędziejowiensi¹¹⁴ recommendatus fuit, ut instructus in articulis fidei a nostris patribus, ita post susceptum baptismum obligavit se ultrius, dare ipsi modum et promotionem de aetate ulteriori et educatione et applicatione. Ita est fr. Ignatius Ref., guar. con. Pinczoviensis.

¹⁰⁷ W 1769 o tym nazwisku odnotowani zostali: Szymon, wójt pińczowski i mirowski, Wawrzyniec oraz wdowa po nieznanym z imienia; Inwentarz, s. 37, 38, 39.

¹⁰⁸ Ignacy Żelazowski; ACP, s. 179—180.

¹⁰⁹ Józef Bartłomiej Węgrzynowicz, doktor teologii 1733, profesor Akademii Krakowskiej 1736, archidiakon wiślicki 1756—1758, w którym to r. zm.; Statuta, s. 393, 395; Estr., t. 32 s. 313; Pińczowskie, s. 458.

¹¹⁰ Stanisław Kiełczewski znany jako doktor teologii, przeor jasno-górski, wikary polskiej prowincji 1751, prowincjał 1757; Estr., t. 19 s. 247; B. Matyszczak, *Bractwa religijne na Jasnej Górze w okresie Polski przedrozbiorowej*, Warszawa 1982 s. 63.

¹¹¹ Konstanty Józef Kownacki h. Slepowron, sędzia grodzki checiński 1758; Boniecki, t. 12 s. 32; Uruski, t. 7 s. 354—355.

¹¹² Antonina z Rzczyńskich; Tamże, l.c.

¹¹³ Nie wiadomo, o której Katarzynie Dębińskiej tu mowa; zob. Boniecki, t. 4 s. 203, 222, 228.

¹¹⁴ Andrzej Gaczyński ur. 1713, kapłan od 1745, proboszcz w Sędziejowicach od 1752, zm. 1782 p.q.; ADK Akta dekanatu Kije, sygn. IIDK—II/1 k. 389—389v. Sędziejowice w., diec. krakowska, dek. kijski, woj. sandomierskie, pow. wiślicki; Litak, s. 210, 494; Spis, s. 313.

A. D. 1760 die 22 Januarii abiuravit haeresim Lutheranam Jacobus Zendrowski, natione Moravus, in ecclesia Czudyciensi¹¹⁵, assectator (vulgo pacholek) ill. Sołtyk, castellani Sandomiriensis¹¹⁶ et absolutus est per me ab eadem haeresi. Ita est fr. Leo Ref., controversiarum lector¹¹⁷ mp.

A. D. 1760 mense Maiiali baptizavi cum licentia adm. rp. prioris¹¹⁸ in ecclesia nostra iuvenem cathehumentum Hebraicum Antonium Sobkowski. D. Osiecka cum d. Kowalski, d. Pustowa cum d. Stanisłai Jadowski¹¹⁹, d. Kowalska cum d. Szkadłubowicz¹²⁰, d. Szkadłubowiczowa¹²¹ cum d. Cybulski¹²² fuerunt patrini. Ita testor fr. Vincentius Baczynski Ref., guar. con. Pinczoviensis.

A. D. 1761 die 14 Junii baptizatus est in ecclesia nostra cum licentia adm. rp. prioris Hebraeus annorum 21 Antonius Szydłowski, mercatoris Pinczoviensis filius unicus, cuius patrini fuerunt md. ...

A. D. 1761 die 21 Junii baptizatus in ecclesia nostra et articulis fidei caeteris ad id necessariis imbutus et instructus a rp. subpriore Ordinis s. Pauli primi eremitae quidam iuvenis 24 annorum Judaeus, filius mercatoris Judaei nomine Szydłowski, cui nomen in baptismo impositum Antonius Szydłowski, qui spreta Judaica et contempta perfidia veram s. fidem agnovit et suscepit, cuius patrini fuerunt: m. ac gd. Ignatius Parczewski¹²³ cum gd. Anna Scislenska, hd. Stanislaus Cibulski cum hd. Petronella Kowalska, hd. Adalbertus Rozkwitowicz¹²⁴ cum hd. Cybulska, cives Pinczovienses, in cuius rem me subscribo. Ita est fr. Gabriel Jedłowski Ref., praesidens conventus Pinczoviensis¹²⁵ mp.

A. D. 1761 die 2 Julii adveniens ad conventum quidam puer Judaeus annorum 13, volens Judaicam perfidiam abnegare et s.

¹¹⁵ Czudec m., diec. krakowska, dek. strzyżowski, woj. sandomierskie, pow. pilzneński, par. w miejscu; Litak, s. 203; Krzepela, s. 215.

¹¹⁶ Michał Aleksander Sołtyk h. własnego, kasztelan sandomierski 1757—1761; Żychliński, t. 17 s. 159, 174—175.

¹¹⁷ Leon Rola, kaznodzieja 1761; ACP s. 185, 186.

¹¹⁸ Reginald Józef Massyni ochrzczony w Sieciechowie, do zakonu wstąpił mając 20 l. w 1731, diakon 1735, przeor pińczowski od 1759; Kracik, s. 353; Pińczowskie, s. 270.

¹¹⁹ Stanisław Jadowski zm. 1799; Inwentarz, s. 40; Pińczowskie, s. 318.

¹²⁰ Maciej Szkadłubowicz, burmistrz 1769, zm. 1780; Inwentarz, s. 37; Pińczowskie, s. 316.

¹²¹ Teresa (?) Szkadłubowiczowa zm. 1795; Tamże, s. 318.

¹²² Stanisław Cybulski, burmistrz 1769; Inwentarz, s. 37.

¹²³ Ignacy Parczewski, być może h. Nałęcz subdelegat grodzki korczyński w 1 poł. XVIII w.; Żychliński, t. 1 s. 239—240.

¹²⁴ Wojciech Rozkwitowicz, być może ten sam co wymieniony 1769 w Inwentarzu, s. 40.

¹²⁵ Gabriel Jedłowski, gwardian w Bieczu 1733—1734, 1753—1754; Biecz, s. 279.

baptismi lavacro Ecclesiae coadunari, itaque instructus in articulis fidei caeterisque ad id spectantibus, baptizatus est, cui nomen impositum in baptismo Joannes¹⁻¹. Patrini fuerunt hd. Szkadłubowicz de Mirow cum d. Jadowska¹²⁶, item d. Stanislaus Jadowski cum d. Szkadłubowiczowa invicem, administrante baptismum rp. subpriore Ordinis s. Pauli primi eremitae. Ita est fr. Gabriel Jedłowski, praesidens conventus Pinczoviensis mp.

A. D. 1762 die 9 Octobris in ecclesia praepositali Severiensis¹²⁷ tempore missionum per rp. Placidum Tuszczewski, diffinitorem¹²⁸ et missionum praefatum absolutus ab haeresi Lutherana Joannes Rayprachter, Silesita, patria Tarnomontanus¹²⁹. Ita est fr. Josephus Sołtyk Ref., guar. con. Pinczoviensis¹³⁰.

[k. 5 v.] Jesus Maria salus

A. D. 1764 die 5 Februarii abiuravit haeresim Lutheranam in ecclesia nostra per ministerium mvp. Andreae Ziolkowski, confessori conventus, Joannes Dietrichus Budde, Pomeranus Kistrinensis¹³¹, miles gregarius Serenissimi Regis Borussiae¹³². Ita est fr. Stanislaus Charzewski Ref., guar. con. Pinczoviensis¹³³ mp.

Eodem anno die 22 Februarii abiuravit schisma Philippus Stefanowicz, Moschus ex palatinatu Novogrodensi oriundus, qui in ecclesia nostra absolutus est ab eodem errore per ministerium mvp. Casimiri Ramski, lectoris canonum¹³⁴. Ita est fr. Stanislaus, guar. con. Pinczoviensis mp.

A. D. 1767 die 22 Augusti Brigitta Jordanowna ex civitate Vilno in Lithuania, litterae originem trahens, abiuravit fidem Calvinianam ac professa est fidem catholicam in ecclesia nostra Pinczoviensi in manibus mvp. Christophori Dobrakowski, lectoris ss. canonum¹³⁵ et ab eodem absoluta ab haeresi. Ita est fr. Augustinus Ref., guar. 136

¹⁻¹ pozostawione miejsce na wpisanie 8—10 liter Or.

¹²⁶ Franciszka Jadowska zm. 1788 żona Stanisława; Pińczowskie, s. 317.

¹²⁷ Siewierz, stolica księstwa w diec. krakowskiej.

¹²⁸ Placyd Tuszczewski wstąpił do zakonu 1732 w Sandomierzu, zm. 1777 w Zakliczynie; KP.

¹²⁹ Tarnowskie Góry m. na Śląsku, diec. krakowska, dek. bytomski; Litak, s. 178, 508.

¹³⁰ Józef Sołtyk, lektor w Krakowie; Kraków-kościół, s. 154.

¹³¹ Kistrzyń, m. i twierdza w Prusach na płu.-wsch. od Frankfurtu n. Odrą; SGKP t. 4 s. 111—112.

¹³² Fryderyk II Wielki ur. 1712, król pruski od 1740, zm. 1786.

¹³³ Stanisław Charzewski, gwardian w Bieczu 1750—1751, zm. tamże 1769; Biecz, s. 279, 284.

¹³⁴ Kazimierz Ramski wstąpił do zakonu 1736 mając l. 18, zm. 1765 w Pilicy; KP.

¹³⁵ Krzysztof Dobrakowski, lektor w Krakowie, prowincjał, czynny 1788; Kraków-kościół, s. 154.

¹³⁶ Augustyn Szczehurski; ACP s. 192.

A. D. 1770 die 15 Decembris in Chroberz, in ecclesia parochiali, abiurata haeresi Calviniana reconciliata est S. Romanae Ecclesiae per me, fr. Mauritium Pauli Ref.¹³⁷, d. Ludovica de Gozdowscis (Marynowska, consors gd. Caroli Marynowski¹³⁸).

A. D. 1771 die 8 Aprilis Franciscus Oczko, Silesius, abiurata in ecclesia nostra haeresi Lutherana et emissa professione fidei catholicae S. Romanae Ecclesiae reconciliatus est et in vero orthodoxum communionem admissus per me, fr. Mauritium Pauli Ref.

A. D. 1772 ipso die s. Thomae Apostoli, quae fuit die 21 Decembris, suscepit s. baptismum Judaeus, cui post nomen est datum Thomas rd. Osiecki, pro tunc praedicator actuali Pinczoviensis parochialis ecclesiae Congregationis Eremitarum s. Pauli eremita¹³⁹.

A. D. 1774 ipso die Desponsationis BVM [22 I] incidente in Dominica 3 post Epiphaniam, quae fuerat 23 Januarii¹⁴⁰, anni praefati, Joannes Streplin ex Suecia oriundus abiurata haeresi Lutherana reconciliatus est S. Romanae Ecclesiae, emissa solemniter fidei professione ac confessione peracta, per me, fr. Sebastianum Oczynski Ref., ss. canonum lectorem¹⁴¹, sub guardianatu rp. Basilli Pizarzeski¹⁴². Ita est fr. Sebastianus.

Eodem anno die 30 Januarii baptizatus est de licentia rp. prioris ecclesiae parochialis Pinczoviensis¹⁴³ in ecclesia nostra PP. Reformatorum, praemissa primo instructione eiusdem in articulis fidei, per me, supra inscriptum fr. Sebastianum Ref., Hebraeus, medicus, assumpto sibi nomine in patronum divi Antonii Paduani, Antonius Kwiatkiewicz, cuius patrini fuere pill. ac md. Ewa Bystrzanoska, dapifera ac pill. md. Ignatius Dębiński, pocillatorides Cracoviensis¹⁴⁴ sub guardianatu rp. Basilli Pizarzewski. Ita est fr. Sebastianus Ref. mp.

A. D. 1778 die 5 Julii baptizatus est in ecclesia nostra Mirovieniensi iuvenis Hebraeus a rp. subpriori monasterii Pinczoviensis s. Pauli primi eremita, cui datum in baptismo nomen s. Petri Apostoli vocatusque cognomine Lipiński. Patrini fuere: md. Norbertus Za-

¹³⁷ Maurycy Ferdynand Pauli, Czech, wstąpił do zakonu 1752 mając l. 19, zm. 1796 w Krakowie; KP.

¹³⁸ Karol Marynowski zm. 1771; Pińczowskie, s. 313.

¹³⁹ Paulin Andrzej Osiecki do zakonu wstąpił mając l. 19 w 1749, prezbiter 1754; Kracik, s. 360.

¹⁴⁰ Trzecia niedziela po święcie Trzech Króli przypadła na 24 I.

¹⁴¹ Sebastian Oczynski zm. 1808 w Kazimierzu, Sroka, s. 148.

¹⁴² Bazyli Pizarzewski, lektor i gwardian w Krakowie 1771—1772, 1780—1781; Kraków-działalność, s. 176; Kraków-kościół, s. 154.

¹⁴³ Jan Antoni Dziedzicki do zakonu wstąpił mając l. 30 w 1741, prezbiter 1744, przeor pińczowski od 1773; Kracik, s. 357; Pińczowskie, s. 271.

¹⁴⁴ Ignacy Dębiński h. Nieczuja (1753—1799), s. Arnolfa Stefana, podczaszego krakowskiego 1730; CIP t. 1 z. 3 s. 155; PSB t. 5 s. 71; Boniecki, t. 4 s. 201, 202; Uruski, t. 3 s. 131.

dembski¹⁴⁵ cum md. Salomea Ostrogorska¹⁴⁶, gg. dd. Oraczewski, Chodakowski, Czerkawski, cum consortibus suis. Ita est fr. Joachimus Ref., guar. con. Pinczoviensis¹⁴⁷.

A. D. 1781 die 2 Augusti baptizata est in ecclesia nostra per PP. Paulinos Hebraea, quam maritus dereliquit in villa Korytnica¹⁴⁸. Data sunt ei nomina: Marianna, Anna, Thecla, impositum est cognomen Augustowska. Patrini fuere: md. Josephus Chomentowski, possessor Brzyny¹⁴⁹ et md. Anna de Trzebińska[s] Siemien-ska, subdapiferissa Wislicensis¹⁵⁰ et m. Thomas Konarski¹⁵¹ cum colonellus artilleriae Regni¹⁵² cum m. Salomea Kownacka. Ita est fr. Joachimus Maykiewicz Ref., guar. con. Pinczoviensis.

A. D. 1782 die 27 Decembris baptizatus est in ecclesia nostra per adm. rp. subpriorem conventus Pinczoviensis Ordinis s. Pauli primi eremita puer Hebraeus, cui data sunt nomina Thomas et Joannes, vocatus est autem Roczkonski, ex eo quia ad [tertium annum]¹ suscepit baptismum. Patrini fuere: d. Stanislaus Jadowski cum d. Marianna Ciaputowiczowa et d. Andreas Ciaputowicz cum d. Francisca Jadowska¹⁵³. Ita est fr. Josephus Sołtyk Ref., guar. con. Pinczoviensis mp.

A. D. 1792 die 15 Junii baptizatus est in ecclesia nostra per adm. rd. Josephum Daniecki, commendarium¹⁵⁴, iuvenis Hebraeus, cui nomen impositum Antonii et Joannis Lewinski. Patrini fuerunt Valentinus Wawrzynski et Barbara Knarska, cives Pin-

¹ triem anni Or.

¹⁴⁵ Norbert Zadembski, ekonom szaniecki zm. 1780; Pińczowskie, s. 315.

¹⁴⁶ Salomea z Machnickich, żona Marcina Ostrogorskiego; Uruski, t. 13 s. 75.

¹⁴⁷ Joachim Maykiewicz, prowincjał 1786—1789, zm. 1803; KP; Pińczowskie, s. 316.

¹⁴⁸ Korytnica, diec. krakowska, dek. kijski, woj. sandomierskie, pow. checiński, par. w miejsu; Litak, s. 210, 447; Spis, s. 314.

¹⁴⁹ Brzyna w., diec. krakowska, dek. sądecki, woj. krakowskie, pow. sądecki, par. Jazowsko; Litak, s. 199, 438; Krzepela, s. 127.

¹⁵⁰ Anna z Trzebińskich, zm. 1789 żona Michała Siemieńskiego, stolnika wiślickiego 1786; *Lustracja województwa sandomierskiego 1789*, cz. 3. Powiat wiślicki, wyd. H. Madurowicz-Urbańska, Wrocław—Warszawa—Kraków 1968 s. 124, 240; Pińczowskie, s. 316; por. S. Rymar, *Haczów wieś ongiś królewska (1350—1960)*, Kraków 1962 s. 43—44.

¹⁵¹ Tomasz Konarski, s. Franciszka h. Lewart; Boniecki, t. 11 s. 53.

¹⁵² Antoni Konarski, brat ww. Tomasza, 1781 major, 1788 podpułkownik, a następnie pułkownik artylerii koronnej; Uruski, t. 7 s. 158—159.

¹⁵³ Franciszka Jadowska zm. 1788; Pińczowskie, s. 317.

¹⁵⁴ Józef Daniecki, komendarz pińczowski, bakalaureat 1771, proboszcz w Kozłowie 1795—1799, kanonik pilicki 1795—1819 i wiślicki 1795, 1810; Statuta, s. 424—425; Miechowskie, s. 73; Pińczowskie, s. 458; F. Mazurek, *Kolegiata pilicka 1612—1819*, Kielce 1940, mps w ADK, sygn. XM-28a, s. 167—168.

czovienses. Ita est fr. Lucianus Ref., guar. con. Pinczoviensis¹⁵⁵ mp.

[k. 6 r.]

A. D. 1793 die 4 Junii suscepit s. baptismum Judaeus iuvenis, cui post nomen datum est Antonius Rycki (cum praevia facultate inscriptio data ab ill. officio Cracoviensi) a rd. Josepho Żolnowski¹⁵⁶, Patrini fuere d. Marianna Pinkiewiczowa ac rd. Josephus Daniecki, commendarius Pinczoviensis ecclesiae, quod baptismum in nostra ecclesia PP. Reformatorum est peractum. Ita est fr. Lucianus Ref., guar. con. Pinczoviensis.

A. D. 1794 die 31 Augusti occurrente pro tunc Dominica 1 Septembris in ecclesia nostra Pinczoviensi, abiurata haeresi Calviniana, fecit publicam professionem fidei Romano[s] catholicae per ministerium religiosi p. Justini Kosztylski, pro tunc actualis definitoris provinciae¹⁵⁷, Joannes Kowacz oriundus de civitate Myszkowice¹⁵⁸ ditionis S. Cesareae Maiestatis, miles gregarius Serenissimi Regis Borussiae¹⁵⁹. Ita est fr. Lucianus Nowosielecki, guar. con. Pinczoviensis.

A. D. 1795 Dominica decima post Pentecosten [2 VIII] baptizatus est in ecclesia nostra Judaeus annorum circiter 18 a pill. ac adm. rd. Josepho Daniecki, canonico Pilicensi et curato Kozłowienssi, imposito ei nomine ss. Petri et Antonii levantibus tribus paribus nobilium.

A. D. 1797 abiuravit schismaticam sectam quidam Moschovita nomine Stephanus ignoti cognominis et professionem fidei emisit in ecclesia nostra Miroviensi PP. Reformatorum per ministerium.mvp. Luciani Nowosielecki, guar. con., die 12 Septembris.

A. D. 1806 die 2 Januarii abiuravit haeresim Lutheranam et professionem fidei emisit confessionemque sacramentalem absolvit in nostra ecclesia Miroviensi honestus iuvenis Christianus Gottlieb unde Theophilus Hildebrand, Wratislavia oriundus ex ditione Borussiae, per p. Henricum Zarebski, pro tunc praedicatorum dominicalem et confessarium privilegiatum in facultatibus apostolicis¹⁶⁰ sub guardianatu.mvp. Bernardi Kielbusiewicz¹⁶¹.

A. D. 1841 die 24 Octobris infrascriptus superior loci, obtenta facultate requisita ab ill. consistorio generali Kielcensi, contuli s.

¹⁵⁵ Lucjan Nowosielski, gwardian w Krakowie 1812—1813; Kraków-działalność, s. 176.

¹⁵⁶ Józef Żolnowski, wikariusz pińczowski; Pińczowskie, s. 317.

¹⁵⁷ Justyn Kosztylski, gwardian w Krakowie 1791—1792, 1795—1796, 1804—1806; Kraków-działalność, s. 176.

¹⁵⁸ Myszkowice, osada nad Seretem na Ukrainie; SGKP t. 6 s. 843.

¹⁵⁹ Fryderyk Wilhelm II ur. 1744, król pruski od 1786, zm. 1797.

¹⁶⁰ Henryk Zarebski zm. w Janowcu 1821; KP.

¹⁶¹ Bernard Kielbusiewicz od 1813 w Bieczu, gdzie wybrany prowincjałem, tamtejszy gwardian od 1814 do 1815, w którym zm.; Biecz, s. 121, 280, 284.

baptisma Judaeo Abraham Berkowicz ex oppido Raków annorum aetatis 18, in articulis fidei nostrae erudito sufficiens, in ecclesia parochiali Chroberz. Praefatae neophitae data sunt nomina: Joannes Cantius Nicolaus Dobrowolski, Patrini fuere ill. m. marchio Pinczoviensis Alexander Wielopolski¹⁶² cum sua dignissima consorte Paulina de Potockich¹⁶³. Ita est fr. Dionisius Ref., guar. con. Pinczoviensis¹⁶⁴ mp.

A. D. 1843 die 17 Aprilis, quae tunc fuit feria secunda Paschae, contuli s. baptismum Judaeo Pilicio oriundo, hebraico dicto Szlama Ejzym annorum aetatis forsitan 21, cui data est nomen Antoni Kwiatkowski. Patrini fuere md. Josephus Piltz, inspector scholarum Pinczoviensium¹⁶⁵ cum md. Thecla Kulikowska¹⁶⁶, assistentes autem md. Franciscus Malinski, apotecarius cum md. Monica Piltz, uxore dicti inspectoris. Caeremoniam heri sacramentalem persolvi in ecclesia parochiali Pinczoviensi, habita licentia ab ill. consistorio Kielco-Cracoviensi de die 6/18 Martii, no 312. Fr. Dionisius Milewczyk Ref., guar. con. Pinczoviensis mp.

¹⁶² Aleksander Wielopolski (1803—1877), magrabia Gonzaga-Myszkowski; A. M. Skałkowski, *Aleksander Wielopolski w świetle archiwów rodzinnych*, t. 1—3, Poznań 1947; Z. Stankiewicz, *Dzieje wielkości i upadku Aleksandra Wielopolskiego*, Warszawa 1967.

¹⁶³ Paulina z Potockich ur. 1813, druga żona ww. od 1832, zm. 1895; A. M. Skałkowski, *dz. cyt.*, wg indeksu; Z. Stankiewicz, *dz. cyt.*, wg indeksu.

¹⁶⁴ Dionizy Milewczyk, ostatni prowincjał małopolski zm. 1869; B. Brzuszek, *Działalność pisarska i wydawnicza franciszkanów-reformatorów (1772—1970)*, (w:) *Zakony św. Franciszka w Polsce w latach 1772—1970*, cz. 3. *Zakon Braci Mniejszych-Franciszkanów*, red. J. R. Bar, Warszawa 1978 s. 258.

¹⁶⁵ Józef Piltz (Pilz) ur. 1804 absolwent Uniwersytetu w Pradze, inspektor Szkoły Powiatowej w Pińczowie; od 1845 do 1848, w którym zm. inspektor Szkoły Wyższej Realnej w Kielcach; L. Hajdukiewicz, *dz. cyt.*; A. Massalski, *Szkołnictwo średnie Kielc do roku 1862*, Kielce 1983, wg indeksu.

¹⁶⁶ Nie wiadomo, o której Tekli Kulikowskiej tu mowa; zob. Boniecki, t. 13 s. 151—152; Uruski, t. 8 s. 189.